

Dlouhotrvající zákaz návštěv těžce doléhá na obyvatele domovů důchodců

Senioři umírají steskem

Dominika Hromková
redaktorka
MF DNES

Koronavírová pandemie už vřela domovy pro seniory. Nejstarší, a tedy rizikovou skupinu obyvatel je třeba izolovat. Zákaz návštěv však může mít pro klienty sociálních zařízení stejně fatální následky jako virus samotný.

„Obývají pokoj o pár metrech čtverečních. Často jsou upoutáni na lůžko. Přesto jsou to velmi často stále myslící bytosti. Mají své představy, sny a tužby. Ty se v naprosté většině týkají možnosti kontaktu s blízkými. V době plošného zákazu návštěv leží den co den, hodinu po hodině na lůžku a bez přehánění pouze čekají na smrt. Nemají se na co těšit,“ upozorňuje ostravská lékařka Zuzana Svrčinová.

Vedle práce na pohotovosti dělá také koronerku. Do domovů pro seniory chodí poměrně často. „Často

je jejich úmrtí, kvůli kterému se do zařízení dostanu já jako koroner, pro okolí nečekané a překvapivé. Neměli teploty, negativní byl i jejich test na covid. Prostě to zabalili,“ popisuje svou zkušenost trochu drsně Svrčinová.

Strach z roušek

Její slova potvrzuje ředitelka Centra pro seniory Clementas v Mlékovicích Andrea Faltysová. Už v době plošné jarní karantény se seniorům snažila zprostředkovat telefonické a videohovory s příbuznými. Některým to ale nestačilo.

„Nepřeháním, když říkám, že tak čtyři klienti mohli žít o něco déle. Třeba by to bylo jen o měsíc nebo o půl roku, ale stesk po rodině jejich odchod uspišil,“ tvrdí Faltysová.

Situace u nich v domově je o to těžší, že se zaměřují na klienty s demencí. Zejména těm v pokročilejším stadiu nemoci šlo existenci koronaviru jen velmi těžko vysvětlit.

Zaměstnanců v rouškách se nejprve báli, než si na ně zvykli. Cení

trum Clementas návštěvy vůbec neumožňovalo jen po dobu jarního nouzového stavu, kdy byly státem plošně zakázány.

Při rozvolnění koncem května domov nastavil systém potkávání se s

„**Neměli teploty, negativní byl i jejich test na covid. Prostě to zabalili.**“

rodinami na zahradě. Příbuzní si návštěvy rezervovali a mohli přijít maximálně na hodinu.

Teď je všechno zase jinak. V lůžkových zařízeních sociálních služeb se nakazilo za říjen zatím asi tři tisíce klientů a zaměstnanců. Vláda

opět zavedla plošný zákaz návštěv. Bude platit do konce nouzového stavu. „V tom mezidobí mezi jarním a podzimním plošným zákazem většina zařízení návštěvy umožňovala. Izolace, úzkost, stres, nejistota, to vše zvyšuje úmrtnost seniorů. Dokládají to i zkušenosti ze zahraničí,“ podotýká prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký.

Na rozdíl od jarního zákazu návštěv usnesení vlády umožňuje nyní výjimku. Lze vidět příbuzného, „pokud to vyžaduje jeho psychologický stav či sociální situace“. Výjimka je tu však jen pro opravdu nejnaléhavější případy.

Terapeutka doporučuje volat

Psychická pohoda je důležitá pro imunitu u všech lidí.

„Pro seniory v domovech je kontakt s rodinou nejdůležitější, a pokud ho nemají, mohou se jim zhoršit chronické nemoci a celkové zdravotní stav. Mají sice různé terapeutické programy, ale to není

ono,“ varuje psychoterapeutka Johana Kroupová. Všem rodinám, jejichž rodiče a prarodiče jsou v domovech nebo žijí sami, doporučuje každý den si s nimi volat - tedy za předpokladu, že denní telefonáty starého člověka nevyčerpávají.

A pokud to jde, stojí za to využít online technologie a vidět se alespoň přes obrazovku počítače. „Ptejte se jich, jestli mají potíže, obavy, jak se mají. Dejte jim najevo, že je o ně zájem. Bavte se ale také o normálních věcech, jako by covid nebyl. Pověďte, co je nového doma, ve škole. Snažte se příbuzného seniora nasměrovat, aby o koronaviru tolik nepřemýšlel, neřval se pořád jen na zprávy, ale četl si, luštil křížovky, prostě dělal normální věci, které se s covidem netýkají,“ radí Kroupová.

Samota škodí jako kouření

Léta nabízí Kroupová osamělým seniorům psychologickou pomoc. Do teď o ni nebyl moc zájem. Zato teď jí pořád volají lidé s požadavkem,

aby jejich babičkám a dědečkům, kteří na tom nejsou psychicky dobře, poskytla terapii.

Vliv pocitu osamělosti a sociální izolace na zdraví a délku života je dnes vědecky podrobně popsán. Například v roce 2016 přední kardiologický časopis Heart publikoval výzkum, podle kterého tyto dva faktory zvyšují riziko infarktu o 29 procent a riziko mrtvice o 32 procent. Jsou srovnatelné s rizikem úmrtí při lehkém kouření nebo obezitě.

Ne všechny domovy, které MF DNES oslovila, se v době pandemie setkaly se zhoršenou psychikou klientů. „U nás se vlivem zákazu návštěv a uzavření domova stmelil kolektiv,“ říká ředitelka domova v Dobrušce Marie Doležalová.

Redakce se snažila získat data, kolik seniorů v domovech zemřelo bez koronaviru od začátku pandemie v porovnání se stejným obdobím v předchozích letech. Buď by to mělo zdědit ministerstvo práce, nebo zdravotnictví. Ani jedno ale neodpovědělo na dotazy.

Vláda

Hamáček: Nouzový stav může trvat až do Vánoc

Vicepremiér a ministr vnitra Jan Hamáček očekává, že vláda Sněmovnu znovu požádá o prodloužení nouzového stavu. Je třeba přiznat, že může trvat až do Vánoc. Ministr to řekl v pořadu České televize Otázky Václava Moravce. „Epidemická situace bude vyžadovat i po 20. listopadu platnost restriktivních opatření na základě nouzového stavu,“ míní Hamáček. „Jsme menšinová vláda. V tomto je Sněmovna suverén. Pokud si přeje prodloužit jen do 20. listopadu, tak je to její výsostné právo. Z mého pohledu to neznamená nic jiného, než že se tam do dvacátého vláda vrátí s další žádostí,“ prohlásil Hamáček. (vlc)

Úmrtí

Zemřel Rudolf Zahradník, bývalý šéf Akademie věd

Ve věku 92 let v sobotu zemřel jeden ze zakladatelů české kvantové chemie Rudolf Zahradník. Byl předsedou Akademie v jejích začátcích po rozdělení Československa. Mimo jiné byl také v osmdesátých letech školitelem německé kancléřky Angely Merkelové. „Profesor Zahradník byl nejen výraznou vědeckou osobností, ale byl to také velmi milý a šarmantní člověk. Jeho noblesa, vtíp a vždy dobrá nálada nám budou chybět. Byl navíc velmi důležitou osobou pro nově se ustávající Akademii,“ sdělila současná předsedkyně Akademie věd Eva Zámalová. (ČTK)

Dušičky v éře koronaviru

Na dnešek připadá každoroční Památka zesnulých neboli Dušičky. Mnoho lidí vyrazilo na hřbitovy ale už o víkend. I když vláda omezuje lidi různými opatřeními, kvůli Dušičkám nechala otevřené obchody prodávající květiny, věnce a svíčky i v neděli. Na

hřbitovech se doporučovalo nošení roušek. Například v Brně na Ústředním hřbitově je měli skoro všichni návštěvníci. Hřbitovy mají prodlouženou otevírací dobu, někde až do devíti večer. Leckde se konaly i speciální pietní akce. Například v jihočeských

Trhových Svinech místní zapálili stovky svíček na místě zaniklého hřbitova, kde je dnes park. Aktuální snímek MF DNES pochází z takzvaného Lesního hřbitova nad Zlínem, na kterém leží například i Tomáš Baťa. (jp) Foto: Luděk Ovesný, MAFRA

Z občanek zmizí rodné číslo. Přibude symbol EU

PRAHA Od srpna budou Češi dostávat úplně nové, bezpečnější občanky, pokud tedy příslušný zákon schválí Sněmovna. Některé rozdily oproti stávajícím občankám poznají jen stroje. Další změny budou vidět na první pohled.

„Smyslem výměny je dosáhnout u zabezpečení občanských průkazů stejné úrovně, jakou musí splňovat cestovní pasy. A ty obsahují pouze biometrické identifikační údaje,“ vysvětluje Martin Svášek, tiskový atašé Zastoupení Evropské komise v České republice.

Byla to právě Evropská komise, která změnu navrhla v roce 2018 jako součást protiteroristických opatření. Nařízení má především znesnadnit padělání dokumentu, se kterým se dá bez problémů cestovat téměř po celé Evropě.

Změnu občanských průkazů už schválila vláda. Teď čeká na posvěcení také v Poslanecké sněmovně.

„**Okruh států, které uznají občanku jako cestovní doklad, se možná rozšíří.**“

Jak přesně bude občanský průkaz po změně zákona vypadat, zatím není zcela jasné. Na finální podobě se totiž pořád pracuje. Leccos už se ale ví. „Občan by měl na první pohled poznat, zda vlastní občanský průkaz stávajícího typu, nebo nového typu s biometrickými informacemi,“ popisuje Libuše Pavlíková, tisková mluvčí Státní tiskárny cenin. Tento podnik v Česku tradičně průkazy vyrábí.

Jeden z nejvýraznějších rozdílů bude přiřazení nového prvku na přední straně průkazu. Jde o dvou-

Nové občanky budou lidé dostávat od srpna. Ilustrační foto: MAFRA

místní kód státu, který bude vytištěný na modrém obdélníkovém podkladu a bude ho obklopuvat dvanáct unijních hvězd. Podobný prvek je dnes třeba na evropských kartičkách zdravotního pojištění. Další prvky ubudou. Na průkaze si nově nikdo nepřepíše rodné číslo majitele a zmizí akademické tituly.

S občankou do světa

Větší změny však čekají doklady zařazené do modrého obdélníkového podkladu a bude ho obklopuvat dvanáct unijních hvězd. Podobný prvek je dnes třeba na evropských kartičkách zdravotního pojištění. Další prvky ubudou. Na průkaze si nově nikdo nepřepíše rodné číslo majitele a zmizí akademické tituly.

Do roku 2025 je na zavádění nových občanků vyčleněno 707 milionů korun. Je to období, které by mělo přelomout výměnu podstatné části dokladů v oběhu. Těch se ročně vydá až 1,5 milionu kusů. Kvůli nové verzi občanky si nebude nutně měnit průkaz předčasně. – Ondřej Krutílek

JSME TU PRO VÁS

**SPOLEHLIVÉ INFORMACE CELÝ MĚSÍC
BEZPEČNĚ DO VAŠÍ SCHRÁNKY.**

Volejte: 225 555 522 Objednávejte: www.mfdnes.cz/doschranky

